

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

60 Saltantiu[m] (Tantz narren) Nole. Saltare tempore indebito: cuz
indecentia p[er]sone: inhoneste: p[er]uersa intentione: frequenter: in loco
sacro: consentiendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Et ipse in fonte derisit amantem et dixit. Quod si post tergum oculos haberes /
 corona et torque te nullo modo dignificares. Nimirum videres caudulam tuam
 ante pudendam et mox humiliatam de fatuoso capite poneris tactantia tuam.
 Et alia multa dixit filia: quibus auditus hinc eruditus quod se dignificavit eruditus
 fuit. Et tu caudam imperfectionum tuarum et mortem considera.

Quinta nola est: exultare in proponendo se alijs et super eos dominari vel
 se quasi melior sit alijs et ipsoque despicere. Hic perfectus cuculus Bernardus
 qui supereminere vult et superari: plane sicut spiritus in olla et palea in va-
 no tritici et maculosa pisa que superari. Sic stultus ille putat se omnibus me-
 liorem et se preferendum. Juraret se elevatis digitis omnibus doctior et pulchri-
 or et sapientior et eloquentior: nihil est in eo quod sibi displiceat de se: nihil autem
 aliorum placet. Novit mores illorum beatus Gregorius quos et describit in xxxiii.
 Moralium circa finem. Omnia inquit que ab alijs bene agunt displicent: et so-
 la ei que ipse vel prave egerit placent: semper aliena opera despiciunt: semper mirantur
 quod facit: quod quicquid egerit egisse se singularem credit: et cum se in cunctis transcen-
 dere ceteros estimat per lata cogitationum spacia secum deambulans laus
 deus suas tacitas clamat. Nonnumquam ad tantam elationem mens ducitur: ut in
 eo quod timet etiam per ostentationem loquutionis effrenet. Ecce fatuum cum sua
 elatione super alios nola. Pendet hec nola in summitate capitis fatui
 super omnes: quod et super omnes vult dominari. Ero similis altissimo: nullum timet: simili-
 lis in hoc diabolo de quo dicitur Job. xli. Factus est ut nullum timeret. Nulli vult
 subiacere: liber esse et dominari. Recte de eo intelligitur quod dicitur Job. xj. Vir va-
 nus erigit in superbia et quasi pullum onagri libere se natum estimat. Glorie
 vanus: quod levis et nullo pondere timoris firmatus erigit. scilicet super alios: quod
 reus dominari et leges imponere. Similis onagro. id est asino siluestri: quod per silva
 suarum pravarum voluntatum discurrere nullis oneribus vel vinculis mada-
 torum reputat se subditum: sed libere ad nocendum cucurrit: despiciendum et vitis-
 andum. Erat talis asinus nolatus Phariseus: quod ascendens cum publicano in tem-
 plum dicebat stans rigidus in superbia: Deus gratias ago tibi. sic quod publicanus
 desperavit. Nunquid impunitus? Non videtur: talibus fatuus cum contis dominus pedi-
 culos decerpit. Descendit hinc iustificatus pro illo in domum suam: ait dominus. Utis
 quod aliquando de tales superbos in quibus est dominandi libido mirabiliter humiliat: et
 quod dicitur Eccl. x. Sedes ducum superbos evertit: et sedere facit mitres pro eis.
 Et si multi sint: unum tamen producamus: de quo Ambrosius. pre. ij. ti. ij. c. ij. s. iij. q.
 voluit corrigere magnificat: quod hodie in evangelio legimus. Cum enim ty-
 rannus esset superbus et audisset pluribus decantari in ecclesia id: Dispersit etc.
 Dic ex Ambrosio. et concludere: est enim exemplum plurimum satis tamen notabile.
 Rogemus dominum.

Dñica. iij. post Trinita. vij. Julij. D. cccc. cvij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccl. i. Evangelium.

X ij

Saltantium

Quagesima turba stultorum est saltantium (Dantiz narrē) immo
(Bantiz narrē) Qui inhoneste saltāt z irrōnabilr ptra dicta
men recte rōnis: qđ notāter addomō em̄ oēs q̄ tripudiant
sunt fatui. Tripudiat Monica mater sc̄i Augustini: sal
tauit Dauid an̄ arcā: saltauit z Scipio. Sic em̄ (vt recitat Fr̄ac. Pe.)
trūphale illud corpus z militare mouit ad numeros: vez nō mollie
se infrigens vt nunc mos est: etiam incessu ip̄o vltra muliebrem mol
litiē fluētibz: s; vt antiq̄ viri illi solebāt inter lusum ac festa tpa viriles
i modū tripudiare: nō facturi detrimētū: et si ab hostibz suis spectarēt
Nō igit̄ ex libidine: s; recreatōe h̄ pcessit. Porro sc̄a Monica post sū
ptā eucharistiā sursum ferebat̄ in aera/ clamās: Golem̄ in celū fideles
volem̄ in celū. Cūq; interrogaret̄ cur ita insolesceret: rōdit: Cor z car
ro mea exultauerūt in deū viuū. Et nunqđ ideo fatuella: Nō plane: nō
em̄ ex fatuitate: s; sapia cibi sumpti z spūali iucūditate sursum ferebat̄
z exultauit. S; nunqđ fatu^o erat Dauid an̄ arcā: dñi saltās: etiā vsq;
ad irrisionē z p̄tēptum vxoris sue: ita vt diceret: ludā z vilior fiā: Fat
tu^o nō erat: s; ex spūali iucūditate h̄ pcessit: vt ait Alex. de Ales. S; ali
am p̄duco saltatricē i cui^o festiuitate ad huc vsamur: dei genitricē loqr̄
Mcū saltāte Joāne puero in vtero matris sue Helizabet: immo saltātibz
ambobz matribz z ambobz pueris. Saltat z exultat Joānes infans in
vtero matris ad vocē Marie. Est ad h̄ text^o aptus: Ut facta est vox
tua in auribz meis/ exultauit in gaudio infans in vtero meo. Acclamat
Helizabet: Et vā mibi zc. z sil' exultat. Nō potuit se p̄tinere spūs Mo
nice qñ irrūperet in mēbra exteriora: ita vt exultaret z corpe. Et quō
alia q̄ exultauit post Eb̄m susceptū nō solū factālr/ s; etiā realr: carna
liter sese p̄tineret/ vt nō redūdaret z erūperet: ita vt visitās Helizabet/
ad literā p̄ cacumina saltaret: Plane cū sentiret tā illū veniētē z siliētē
in mōtibz/ trāsiliētē colles/ z eā ad saltatōem incitātē: Surge z p̄pera
amica mea z veni: z reliq; nunqđ z h̄ fatuitas: Nō plane: vbi summa
sapia. Nō igit̄ oēs q̄ saltāt z tripudiat fatui sūt appellādi: s; soli illi q̄ in
honeste z irrōnabilr saltāt. Et quō hos ab illis scernere poterimus?
Septem nolis:

Prima nola est: saltare tpe indebito. Et q̄ sunt inq̄s tpa indebita:
Tps deputatū oīoi necārie p̄nie: quēadmodū in q̄dragesima: ad cui^o
mediū nobiles saltāt: i q̄nquagesima i tpe Pentecostes/ q̄ cū reliquijs
in hāc vibē maxim^o solz venire p̄pls: z alijs t̄pibz letaniaz/ q̄bz probz
pudor solēt ineptie be p̄mitti: quēadmodū oibz notū est. Sed z in p̄
mitijs sacerdotū: qđ eis qđā fatui putāt licere/ sed errāt. Sicqđ eo ma
gis pctm̄ est/ q̄ inter act^o sanctiores hec fieri solent. Que q̄so p̄merito
Eb̄i ad Belial: Cōmuniā p̄ statutū puinciale sunt p̄hibita in p̄mitijs:
z tripudia p̄missa: Itē sc̄do indebitū est tps festoz dei z sc̄toz/ q̄ sunt
deo z sc̄tis dedicata: vt ad colqđ fiat p̄cessio/ vt eos salutem^o deuotōis

bus nostris: z inuocemus z colamus. Plane nō puū pctm̄ est talibus 11
dieb; tripudiarē: immo (vt dī in Angelica) tenēt mgfī: vt refert Rich.
in. iij. dist. xxxvij. ar. iij. q. iij. q. est pctm̄ mortale choreas ducere dieb;
dñicis: pp̄ dictū Augustini dicētis: q. facerēt meli⁹ femine iudeoz si
lanā filaret q̄s toto die in neomenijs impudice saltare. Qd̄ q̄dem vez
credit Angel⁹: qñ omīssa missa vel p̄dicatōe aut vesperoz celebratōe
hmōi intēderēt: vel p̄ notabile spaciū/puta p̄ maiore ptē diet: al's nō.
Quicqd̄ sit de hoc/puto se nullā nisi penituerit misericordiam p̄secuturos
apud deū: nec merituos patrociniū setoz/ q̄s neglexerunt suis festis
colere z sibi familiares efficere. Est ad h̄ exēplū notabile sc̄i Gregorij
in dialogo de puella/ cui apparuit vgo Maria. Recita si placet ex sum
ma vitioz de luxuria. pte. iij. c. iij. de choreis. Tandē tertio tps̄ indez
bitū est tps̄ nocturnū. Est numiz fm̄ Frac. Pe. nor hostis pudicitie/
amica scelez/ timoris z pudoris abactrix. Est singulare stratagema il
lius astutissimi n̄ri hostis/ q̄ inuadit miseros hoies p̄ choree bellū: cuz
etiā noctē vt in ea fieret introduxit. Quale stratagema Bedeon p̄tra
Madianitas obseruauit Judi. vij. cū lagenis/ faculis z tubis. Dic bre
uē historiā. Bedeon diabol⁹ paucis hoib; vix trecētis saltatib;/ totuz
subuertit z perimit exercitū circūstātum alioz. Jbi tube ad literā z la
gene/ tympana/ plodēda/ facule accēse silr ad literā. Fit igit̄ vt sic mu
tua cede se trūcent alterutz se spūalr occidētes. Applica.

Secda nola: saltare cū indecētia p̄sone. Clericis z maxime religioz 1
sis p̄hibitū est saltare. el. vij. dist. clericū. z de p̄se. dist. v. null⁹ p̄s byteroz.
z. c. nō optz. Ita vt fm̄ Angelū peccēt mortāl: nisi forsitan modicitas
z q̄litas saltadi excusaret: pura in secreto zc. Congrue vtiq; p̄hibitū:
p̄hibet eis aduocatio: qz digniores sunt q̄s q. bis indulgeāt/ z ad alio
ra deputati. Silr z plati z doctores p̄dicatores nō cantib; indulgere
dñt/ nec elemosynarij effici. inde est q. p̄bēde taliū sunt laicoz in ecclā
Argētineñ. Si talia q̄ de se bona sunt ex gñe/ sunt eis interdicta: quid
de tripudijs? Que etiā p̄cordātia/ vt man⁹ ad feminā extēdant post
p̄adiū in chorea: q̄s ad deum in missa p̄ p̄lo extēderūt: 3
Q. monache
qd̄ cuculle cū chorea: z corone cū seruo femine.

Tertia nola: saltare in honeste/ mō in honesto (Unzüchricklich) Et
quō hec fieri p̄nt: Besticulatōib; puocātib; ad libidinē (buebschē wy
sen) In honeste gesticulatōes hac n̄ra tēpestare fieri solēt inter tripudi
andū: qd̄ etiā ad p̄ditōem eiusmodi gñis tripudij requir̄: puta am
plexari (der schöffer dantz) osculari: s; z turpissime etiā vsq; ad puden
da pp̄ vebemētis z impetū circuitōis denudari/ vt ea fere pateāt q̄ de
us z natura in obstrusiora reposuerūt. Itē in cantib; turpib;: s; in his
fieri solet q̄ nos theutones appellam⁹ (beygerleys) vel (ein scheiblecht
rēzlin) vbi vna p̄cinēte/ alie subsequunt̄: vbi multa turpia de venere et
p̄citatiua ad libidinē/ z p̄tra matrimonij honestatē p̄cinūt. Vide si pla

Saltantium

- 3 cet in summa virtioꝝ. Cum ornamentiſc lasciuia z inhonestis. Sed qđ
inhonestate satis dicere possz: cu in mediũ dorsũ vsq; oia sint detecta
z ab añ vsq; ad mamas/ita vt etiã p̄tinẽtissimos viros allicet possent
- i Quarta nola: saltare puerſa intentõe. Sunt q̄ ideo vadũt ad tri-
pudia vt alios puocent ad libidinẽ: ibi incipiũt pludia actus veneris:
ibi ordiunt que indices texere statuerũt: tales vniq; peccat mortali. Ibi
colloquunt/man? p̄scalpũt/sperãtes qz pcellus inde vt se p̄sternat dez
- 2 beat p̄moueri: ifas sibi mutuo tradũt. Sunt aliq̄ etiã nihil inde se
speret p̄sequuturos: volũt tñ p̄ntib; frui q̄ntũ p̄nt/tactib;/ visu/colloz
quo se pascere. Et hi mortali peccat: mediũ em̄ p̄sensu in actũ/s; etiã
3 in delectõem ipam z in ea q̄ in eũ ordinant. S; nullũ eoz facio inq;ſ
s; ex leuitate supbie vel manis glẽ tripudio. Si ita est/dico qz erit ves
niale. Nã si qđ intẽdit est mortale/erit z ipm̄ opus mortale: si veniale/
erit veniale. Sed inq;ſ: bona intentõe vado z fa tare incipio/nõ tñ ex
eo qn̄ ad mortale libidinẽ puocer. Hoc est qđ ego dico qđ decessor: p̄
pter h̄ em̄ mortali peccas cũ aduertẽs de tali fragilitate te ingeris: q̄p
pe qz q̄ amat piculũ peribit in illo.
- i Quinta nola est: saltare frequẽter. Dicũt doc. qz q̄ frequẽter inebriat
peccat mortali: q̄ aut raro/veniali. Hoc fm̄ b. Tho. ij. ij. intelligi dz/
nõ qz multa venialia fiant mortale pctm̄/qz h̄ nõ e: sicut ex mille passz
rib; nunq; fit coru?/sic nec ex mille venialib; fit vniũ etiã minimũ mor-
tale. S; sic intelligẽdũ e: qz q̄ raro inebriat excusat aliquĩ p̄ f̄ ignorãtiã
am sue fragilitatis: s; q̄ frequẽter inebriat/cessat illa ignorãtia excusans
qz in illa frequẽtia nõ p̄t eũ latere sua ifirmitas. z si nihilomin? vult h̄z
bere nõ curãt inebriatõem/peccat mortali: qz illa excusatio ignorãtie
2 q̄ eũ pus a pctõ mortali releuabat nõ nõ releuat. Sic fm̄ Rodo. qz ex
p̄suerudie ducit choreas/peccat mortali. Saltare at raro z sine corru-
pta intẽtãe (õr) nõ audeo dicere qz peccet mortali: s; nec audeo excusã-
re a mortali: cũ ingerat se piculo alios puocãdi ad libidinẽ: z exemplo
3 suo alios ad silia faciẽda puocare. Audiãt h̄ qz dicũt: qđ ad me qz aliq̄
cadũt: ego bonã habeo intẽtõem: ego nõ p̄mouebor libidine. Scias
qz q̄ nõ operit cisternã quã fodit/tenet de animali.
- i Sexta nola: saltare in loco nõ p̄bano. Hoc est in loco sacro: vt in ec-
clesia: h̄ dz esse mortale. ar. c. decet/de immu. eccle. li. vj. In loco religio-
2 so: h̄ est in p̄uentib;/refectorijs/locis capitularib;/in ambitu monaste-
3 riorũ. In loco deniq; piculoso/vbi facile seduci p̄nt saltãtes: quẽadũ
modũ p̄tingit vginib; Judicũ vltimo/q̄ choros ducẽtes inter vineas
rapre sunt a Beniaminis. Habes ecce nolas sex: z q̄s q̄so oēs has in-
ter saltãdum vitabit: q̄s vel vna nõ notabit. Et tñ q̄cumq; notat/seriat
se stultũ de hac turba. Quis q̄so bona accedit intentõe z uenimẽ scan-
2 dalizat: obseruat modestiã moꝝ/z alia enumerata: Credo pauci ad
3 modum. Facilius est p̄suis manere domi/qz hec obseruatũ ire. Dicit

Angelus et sentio: quod quod profate aditōes nō inueniunt in choreis nostris
epis: ideo nō video quō sine mortali peccō q̄s eas faciat ex consuetudine:
sicut cōiter fiunt p̄sertim apud alemanos:

Septima nola est: saltare p̄sentiter. Nō solū q̄ agūt/s; et q̄ agētib;
p̄sentit pena digni sunt: s; et ipi inter fatuos hos merito recensent. Et
q̄ sunt hi in q̄s q̄ p̄sentit: Aspiciētes: q̄ vic; nō solū in trāsitu aspici
unt/s; studiose aspiciūt vterius ad delectatōem peccati mortalis tendē-
tes. Hi nūm; p̄ncipes sunt absolutōis et indulgētaz a v̄tutib; et gr̄a:
sicut ipi tripudiatēs. Sunt instar parochianoz respectu clericoz can-
tantū in choro et soroz fratru; q̄ v̄ersoz: q̄ cū nō canāt/participium
tū hūt cū cantatib; sicut et hi. Ministrātes/tibicines/et alij p̄similes et
portātes faculas/et alia q̄ huic stulticie p̄ducūt administrātes. Per-
cussus fuit q̄dā fulmine: sicut habet in specu. exemploz dist. v. exēplo
cxviiij. Autores siue p̄motores choreaz (p̄feiffermeister/stubenmei-
ster) q̄ sunt p̄mordiales cause. Ipi sunt v̄i subuler: q̄ dū sues disp̄sas
vult p̄gregare/vnā clamare facit/vnā ceterē accurrūt. Sic illi et v̄e tor
p̄ctōz q̄ ibi p̄mittunt rei. Inductores: sicut matres q̄ filias inducūt
et ornāt: et aliq̄n fatui mariti v̄rozes/q̄d pudendū est. Plane mihi non
aliud v̄isi sunt facere q̄ eas p̄stituere. Permittētes: ipi sunt rectores
reip. q̄ tales dissolutōes p̄mittere nō deberēt. S; ais scio: Nūq̄d publi-
cas et cōes populi letitias lex admittit: Legē appellasti: ad legē ibis: les-
ge legē in p̄mio. ff. veteris. S. illud v̄o. Quis inq̄t illos ludos appellet
ex q̄b; crimina oriunt: Nō s; ludus est chorea: et cur nō: q̄ ex eo mul-
ta crimina oriuntur. Noli s; ammodo ludū hanc vocare. Tere si lu-
dus ē/serio v̄tiq; similimus: sed seriū est/ludus nō est: et serio turpi^o cri-
minosiusq;. Glideor mihi aliq̄n videre/et tū me nō falli: q̄ min^o peccū
est simplex act^o fornicatōis q̄ ea q̄ sine tali actu fiūt in chorea cū suis
turpib; circūstātis. Ecce adulteria in animo p̄mittit q̄s centū in vna
hora: ideo Quia q̄ videt mulierē ad p̄cupiscendū eam et. Manet ut
mix; hec p̄cupiscentia iugiter et indefinenter reiterat: q̄libet autem act^o
est peccū mortale: si p̄misisset vnam fornicatōem/iā pigeret eum et ef-
set q̄etus. Taceo de his q̄ sequunt̄ lasciuos illos aspectus et tactus q̄s
seq̄t mollicies spurcissima. Jam vide in chorea ludus sit an serium.
Nonne h̄ nedū peccā/sed sentina multoz peccōz et criminū: hic supbia et
inanis gl̄a/inuidia/p̄emptus/luxuria in visu/auditu et tactu/et ani-
mo v̄ba colloq̄a et. in gestu/ornatu/innumerabiles fatuitates. Et
dē ne tibi adhuc ludus et iocus: Hi gladij ancipites/facule et arma di-
aboli p̄ aiaz occisione. Per mulierē sicut p̄ arma diabolus deuicit
Adam/Sansonē/David regē/Salomonē. Et vbi plura arma talia
q̄ in chorea: Facule sunt q̄b; diabolus v̄tit ad accendendū hominum
corda. Si ad vnam steteris/calesces plus satis: q̄d si ad pirā p̄stiteris:
Inter medios censes te statuis o fatue: hic gladij ignei euaginati/anci-

Galeantium

pites et eracuti. Forsitan mihi non credis: audi Hieronymum. Gladius igneus est spes mulieris/que etiam in vagina vestitum obiectus vrit: quod faciet euaginat? Femina discoopta/reiectis pallijs et suptruncalibus/gladii cernere et euaginat? secat hunc gladium ab omni parte/ab anteriori et retro/a dextris et sinistris. Dicit enim se ex omni parte in chorea. Et quod non simpliciter gladius sed eracutus: non enim venit nisi pro parte et climate. Et quod aliud quod hoc proparatio est que quodam eracutio diaboli/que etiam motu circulari quasi quodam motu la diaboli acuit? Gladius iste hunc est pulchritudo anhelat? Et quomodo hunc est quod pallida est et febricitas ibi a fatuus pulchra credit? et quasi rosa rubet: quia ex motu rubescit: at ubi domum redierit/aut crastina surrexerit/lucet et fragmen sepi. Si adhuc tibi ludus videtur: vide si iocus sit ubi anima perit/ corpore debilitat/fama perdit/pax tollit. Quod est insontes a venere vadunt ad choream/et redeunt insecti turpissime. Gladius maritus iuuenis et cum aliena tripudiat que delicata est: cum vxor sua sit honesta/vivens de labore manuum callosarum suarum. Hec autem inque delicatas habet et suas tactu manuum os redolens/anhelitum dulcem/puulis dentibus os plenum/oculos micantes. Nihil horum novit in vxore sua/sed defectus et imperfectos: illi autem imperfecti ones et turpitudines omnes eum latet. Redit igitur insectus: et cor sigillatum domum deserit aliena facie: pro omnia e contrario de vxore sentiens. Si dixerit maritus se illesum evasisse a talibus spectaculis/non credo: ait Hieronymus cum David eo quod vidit Bersabee lavante se provocat? sit in libidine. Parvum ne tibi hunc videtur danum/quod pacem et amorem et iocum dicit? Esto autem/sed non processio quomodo inficiaris: turpe tamen est his moribus levibus/et viro maxime christiano indignis ita instar mulieris fragilis/et instar locuste saltare: indignum hunc non dum viro/sed et muliere christiana. Viderat locustas has Iosephus in Apocalypsa. itaque que gravissime aptari possent: ex Antho. et Lug. in summa vitioz de luxuria. c. iij. parte ptis. Sed transco: ad calcem enim festino: quod loqui quod volens protractus est sermo. Hoc unum cordi imprimam? ut mendum in quo loco sum? constituti: et invenim? quod ineptissima est hec chorea et aliarum hominum vanitatum leticia. Sumus in hac lachrymarum valle/in valle miserie et exilio. Et quomodo cantabim? canticum domini in terra aliena: ait Psalmus. Domine deus meus si viris sanctis grave est cantare in terra aliena etiam canticum domini/ quod debet esse de canticis diaboli: Sumus in valle miserie: in qua eo magis flendum/que minus flamus: in valle lachrymarum sumus/et adhuc ridemus et cachinnos edimus. Nonne stulticia hec: minus dixi insania est: quod non cum diceret insanire que cantando et saltando ad sonum instrumentorum musicorum progeret ad capitale supplicium? Et nimirum nos ordinati sumus capitali supplicio: et ad mortem animam indefinenter trahimur. Nonne tibi videtur quod ista matris que tripudiorum saltando in gaudijs huius mundi/choreis/crapulis/cantibus et illuc redeunt? Respicam? tandem rogo ab hac fatuitate et insania. Cogitem? ubi sumus? et que redim? que turpe sit sic vivere/queque periculosus et eterne damnationis propinquissimum: ad quam nos miseri continuo speramus? Res

Turba. LXI

XX

trahamus pedē: faciē vram? in celū/ vbi vā sunt gaudia: gradiamur
p vā pceptoz dei a pncipio difficilē/ s; in pgressu suauissimā. Roge.

Dñi. v. post trin. Festo sc̄tē M. argarete. xv. Julij

Qua die celebrat h Argēte. Auguste vō. xiiij. Julij. Spire/ Lug
duni/ Herbitolis/ Coloniē/ z Mogūtie. xiiij. Julij. In diocesi
Metēsi. xx. Julij. qua die d; passa fuisse in speculo historiali.

Stultoz infinitus est numerus. Ec̄s. j. Euangelium.

Sragēsimapma turba stultoz est: placidoz siue blanditoz
ob delectatōes venercas psequēdas (Hoffier narrē) Ipi inqz
q̄ blādunt z placere q̄runt alijs p carnalē amorē. Quod
notāter dico: nō em̄ oēs qui placere cupiūt alijs sunt fatui.
Sūt em̄ q̄ ob ciuilitatē studēt alijs placere debito fine z circūstantijs.
Est em̄ hō aial politicū: q̄ optet eum nedū recte se habere ad deū z ad
se/ sed etiā respectu primi. Et appellat̄ hec vrus ab Aristotele amicitia
vel affabilitas. Itaqz q̄ tali bono fine z circūstantijs alijs placere nitū
tur/ fatui nō sunt. Immo neqz oēs q̄ studēt alijs placere fine malo/ q̄
uis fatui sint/ nō tñ de hac turba: q̄les. s. sunt q̄ adulant̄ alijs ppter di
uitias/ honores zc. sed habebūt spēalem turbā: s; solū q̄ curāt placere
alijs ppter venercas delectatōes psequēdas sunt in hac turba. Sed ais:
Et cur h velle placere appellat̄ theuto. (hoffierē?) Nō legi aliq̄ sup
h: sed vna rō videt̄: qz a curia sumptū videt̄/ in q̄b curialius viuūt/ vel
faltē vni debz z modesti: inde ois talis pposita vita curialis vulgari
theutonico appellari solet. Vel qz in curijs pncipū p̄cipue sunt tales
adulatores: qz oim aulicoz vna p̄tentio z vnū ppositū est q̄s blādissis
me fallat. Et quō inq̄s p̄nt bi discerni: Septē nolis.

Prima nola: studere placere oculis (Hoffierē mit den augen oder
gesicht) Est visus vltima linea amoris. Dicit̄ qz qnqz sunt modi in cor
rigia veneris: Visus/ colloqum/ p̄tractus/ oscula/ factū. Sūt igit̄ q̄ ocu
lis placere conant̄ feminis/ vel ec̄ouerso femine viris: nā q̄cqd de vno
dixerim z de alio intelligi volo. Studēt igit̄ suis aspectib; alios fascis
nare. Plane vrit femina vidēdo: interficit deniqz vt basilisē. Oculi ve
stri (clamat Aug.) in nullā sc̄iaz figant̄ zc. Idē z docet sc̄iaz ne figāt i
mares zc. Impudic⁹ ocul⁹ impudici cordis ē nūcius. Hiero. ad Dec
anū de vita clericoz epla. lix. Si eos inq̄t q̄s diligūt viderint/ ridētib; z
oculis salutatōnis tenera vba pcedūt: vbi amor/ ibi oculus. Vide in
Qui. de arte amādī/ vñ poteris hāc z seq̄ntes magnificare nolas. Ca
ue tñ ne excedas/ sed honestate salua. Itē i summa vnoz trac. de luxu
ria vide de oculis timēdis. Vidit Olibrius hodie sc̄tam Margare
tam/ z perijt.

Secda nola: studere placere colloqo. Seq̄t̄ hec nola ordine p̄cedēti
in corrigia veneris: de visu em̄ vcnit̄ ad colloqum/ salutatōes/ deinde

¶